

Hankekuvaus: Lasten ja nuorten ääni Euroopassa (Barn och ungas röst i Europa) -hanke 2021-2023

Johdanto

Suomi osallistuu yhteiseurooppalaiseen hankkeeseen, johon on myönnetty rahoitus EU:n Rights, Equality and Citizenship (REC) -ohjelman [lapsen oikeuksien edistämiseen tarkoitettusta rahoitushausta](#). Kaksivuotinen CP4Europe – Strengthening National Child Participation Frameworks and Action in Europe -hanke käynnistyy huhtikuussa 2021. Hankkeen päätavoitteena on vahvistaa lasten osallistumista päätöksentekoon kansallisella tasolla. Hankkeella on suoria yhtymäkohtia kansallisen demokraatiohjelman, kansallisen lapsistrategian sekä valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman (VANUPO) tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa. Hanketta koordinoi Euroopan neuvosto. Suomen lisäksi hankkeeseen osallistuvat Tšekki, Slovenia, Portugali ja Islanti. Suomen hankeosiota koordinoi oikeusministeriö ja kansallisina kumppaneina toimivat sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, valtioneuvoston kanslia ja lapsiasiavaltuutetun toimisto. Suomen hankeosion toteuttamiseksi oikeusministeriö asettaa Lasten ja nuorten ääni Euroopassa (Barn och ungas röst i Europa) -hankkeen.

Partnerimaat on hankkeessa jaettu kahteen fokusryhmään, joista ensimmäinen keskittyy lasten osallistumisoikeuksien arviointiin [Euroopan neuvoston kehittämän arviointityökalun](#) (CPAT) avulla ja toinen CPAT-työkalun sekä muiden lasten osallistumiseen liittyvien työkalujen, menetelmien ja strategioiden kehittämiseen sekä kansallisella että Euroopan tasolla. Suomi pilotoi CPAT-työkalua vuonna 2019 ([lisätietoja ja arviointiraportti OM:n verkkosivuilla](#)), joten Suomi osallistuu hankkeessa jälkimmäiseen fokusryhmään.

Tavoitteet ja odotetut tulokset

Hankkeen merkittävin odotettavissa oleva vaikutus on, että lapset (kaikki alle 18-vuotiaat) kaikkialla Euroopassa löytävät erilaisia mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon. Tarkoitus on vahvistaa lasten osallistumismekanismeja kansallisella ja paikallisella tasolla sekä kehittää lasten osallistumista tukevaa toimintaa yhdessä lasten osallistumismenetelmiin perehtyneiden ammattilaisten kanssa, lasten osallistumiseen liittyvät erityiset haasteet huomioon ottaen. Erityistä huomiota kiinnitetään haavoittuvassa asemassa olevien ja erityistä tukea tarvitsevien lasten, kuten vammaisten lasten, etnisiin vähemmistöihin kuuluvien tai maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumiseen.

Postiosoite Postadress Postal Address Oikeusministeriö	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
PL 25 00023 Valtioneuvosto	Eteläesplanadi 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 7730 +358 9 1606 7730	oikeusministerio@om.fi oikeusministerio.fi

Hankeelta odotetaan muun muassa seuraavia tuloksia:

- Päätöksentekijöiden, lasten parissa työskentelevien ammattilaisten ja lasten tietoisuus lisääntyy lasten osallistumisoikeuksista sekä oikeuksien toteuttamisesta käytännössä;
- Lasten ääni tulee paremmin kuuluviin paikallisella tasolla viranomaisten ja palveluiden kautta ja päättäjien ja ammattilaisten osaaminen lasten näkemysten huomioon ottamiseksi päätöksentekoprosesseissa lisääntyy;
- Tieto ja asiantuntemus lasten osallistumisen sisällyttämisestä päätöksentekoprosessien kaikkiin vaiheisiin paikallisella ja kansallisella tasolla vahvistuu;
- Luodaan mahdollisuuksia osallistavaan, mielekkääseen ja vaikuttavaan lasten osallistumiseen sekä perusteet kestäville osallistumisen menetelmille ja käytännöille.

Suomen kansallisen hankeosion päätavoitteena on kehittää menetelmiä, koota hyviä käytäntöjä ja tuottaa koulutusmateriaalia sekä tarjota koulutusta lasten ja nuorten osallistumisesta. Suomen hankeosion toiminnot ja tavoitteet linkittyvät läheisesti kansallisen demokratiaohjelman, kansallisen lapsistrategian ja valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpanoon. Tavoitteena on:

- **Lisätä viranomaisten tietoisuutta** lasten ja nuorten yhdenvertaiseen osallistumiseen liittyvistä oikeuksista, velvollisuuksista ja menetelmistä (mm. haastekampanja ja seminaarit).
- **Edistää moniammatillista yhteistyötä ja nuorten arkista osallisuutta** koulujen ja oppilaitosten lisäksi mm. sosiaali- ja terveydenhuollossa, lastensuojelussa ja maahanmuuttoon liittyvissä palveluissa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien nuorten näkökulmasta.
- **Testata ja kehittää olemassa olevia ja uusia lasten ja nuorten kuulemisen menetelmiä** valtioneuvostotason strategia-, kehittämis- tai säädösvalmisteluhankkeissa, erityisesti nuorten tulevaisuuden kannalta tärkeissä aiheissa, lasten ja nuorten moninaiset taustat huomioiden.
- **Kehittää ja ottaa käyttöön kaikilla hallinnon tasoilla uudenlaisia kuulemismenetelmiä**, jotka edistävät erityisesti nuorten, eri kieli- ja kulttuuriryhmien sekä vammaisten lasten kuulemistä.
- **Tuottaa koulutusmateriaalia** lasten ja nuorten kuulemisesta valtionhallinnon viranhaltijoille (eOppiva).

Toimenpiteet

Hanke koostuu seuraavista työpaketeista (work packages):

1. **Projektinhallinta ja koordinointi** – Euroopan neuvosto, yhteistyössä kansallisten kumppanien kanssa
2. **Lasten osallistumismekanismien ja -käytäntöjen arviointi Euroopan neuvoston lasten osallistumisoikeuksien arviointityökalun (CPAT) avulla** – fokusryhmä 1: Tšekki, Islanti ja Portugali
3. **Lasten osallistumismekanismien ja -välineiden kehittäminen aiempien CPAT-arvioiden perusteella, eurooppalaisten voimavarojen ja vertaistuen kehittäminen** – fokusryhmä 2: Suomi ja Slovenia
4. **Erilaisten eurooppalaisten voimavarojen kehittäminen hyvien käytäntöjen levittämiseksi edelleen** (kansallisten strategioiden mallinnus, käsikirjat, tarkistuslistat ja koulutusmateriaalit) – Euroopan neuvosto, yhteistyössä kansallisten kumppanien kanssa
5. **Eurooppalaisen *child participation leadership* -verkoston perustaminen tukemaan lasten osallistumismekanismien ja hyvien käytäntöjen levittämistä Euroopassa** – Euroopan neuvosto, yhteistyössä kansallisten kumppanien kanssa

Suomen hankeosio koostuu kolmesta toimenpidekokonaisuudesta:

1. MALLINNUS

- Lasten osallistumisen ja kuulemisen menetelmiä kehitetään ja mallinnetaan valtioneuvostotasolla. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin lapsiryhmiin, joita ei yleensä kuulla ja joiden osallistumisoikeuksien yhdenvertaista toteutumista tulee erityisesti vahvistaa, kuten vammaiset lapset, sijaishoidossa olevat lapset ja muut kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset. (OM, STM/VNK, LAPS)

Säädösvalmistelun kuulemisoppaan päivitys ja täydennys (jatkuu)												
eOppiva-koulutuksen tuottaminen												
Haastekampanjan suunnittelu												
Ohryn 4. kokous												
Haastekampanjan toteutus												
Ohryn 5. kokous												
Ohryn 6. kokous												
2023	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Kansallinen päätösseminaari												
Ohryn 7. kokous												
Loppuraportointi												
Hanke päättyy												

- Koko hankkeen ajan / jatkuva
  - Osallistuminen hankkeen Euroopan tason yhteistyöhön ja tilaisuuksiin
  - Hankkeen tuloksista ja tuotoksista viestintä

Organisointi

Hanketta koordinoi oikeusministeriö, joka toimii myös kansallisena yhteyspisteenä Euroopan neuvoston ja muiden hankepartnereiden suuntaan. Oikeusministeriön demokratia ja vaalit -yksikkö vastaa kansallisesta hankehallinnosta ja hankkeen kansallisesta koordinoinnista. Kansallisen hankeosion suunnitteluun ja toteutukseen (sekä erikseen sovittaviin Euroopan tason hanketoimintoihin) osallistuvat lisäksi lapsiasiavaltuutetun toimisto sekä kansallisen lapsistrategian toimeenpanon puitteissa sosiaali- ja terveysministeriö ja valtioneuvoston kanslia.

Oikeusministeriö asettaa kansalliselle hankkeelle ohjausryhmän, johon sosiaali- ja terveysministeriötä, valtioneuvoston kansliaa ja lapsiasiavaltuutetun toimistoa pyydetään nimeämään edustajansa.

Lisäksi hankkeessa tehdään yhteistyötä muiden ministeriöiden sekä lasten ja nuorten parissa toimivien kansalaisjärjestöjen ja muiden hankkeen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa.

Kustannukset ja rahoitus

Yhteiseurooppalaisen hankkeen kokonaisbudjetti on 950 374 euroa, josta Suomen hankeosion osuus on n. 67 000 euroa (tarkentuu maaliskuussa 2021 Euroopan neuvoston ja partnerimaiden välisen konsortiosopimuksen myötä). EU-rahoitusosuus kokonaisbudjetista on 760 299,20 euroa, mikä muodostaa 80 % hankkeen koko rahoituksesta. Hankkeen muu rahoitus on hankekumppaneiden omarahoitusosuutta. Suomen hankeosion omarahoitusosuus (n. 13 500 euroa) on tarkoitus kattaa pääosin henkilötyöllä (projektin hallinta ja koordinaatio oikeusministeriössä).

Liitteet -

Jakelu Lapsiasiavaltuutettu
VNK Valtioneuvoston kanslia
STM Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedoksi Lapsiasiavaltuutetun toimisto, Elina Pekkarinen
OM Ministeriön johto, Pekka Timonen
OM Ministeriön johto, Anna-Maja Henriksson

OM Ministeriön johto, Lisa Palm

OM Ministeriön johto, Malin Brännkärr

OM DJO Demokratia- ja julkisoikeusosasto

VNK STRO Yhteiskuntapolitiikan suunnitteluyksikkö, Johanna Laisaari

STM YTO Lapset ja nuoret -yksikkö, Laura Saarinen

STM YTO Lapset ja nuoret -yksikkö, Sanna Koulu